

Dosarul nr. 2ra-1398/20

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) L. Mitrofan

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai

Î N C H E I E R E

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Russu Denis,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Russu Denis
împotriva Procuraturii Generale, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu
privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și
repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 iulie 2020, prin care s-a
respins apelul declarat de Russu Denis și s-a menținut hotărârea Judecătoriai
Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2019,

c o n s t a ț ă :

La 16 octombrie 2019, Russu Denis a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Procuraturii Generale, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu
privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și
repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, Russu Denis a menționat că la 18 februarie 2016 în
secția REI-1 a Procuraturii pe cauze excepționale a fost înregistrat raportul
procurorului Pitel Anatolie, că acuzatorul de stat, pe marginea examinării cauzei
penale 2014028075, în ședință de judecată inculpații Russu Denis, Ișenco
Veaceslav, Timofti Oleg și Pridorojnii Victor au dat declarații că au fost grav
afecțați psihologic și fizic la etapa investigării cauzei penale.

De asemenea, reclamantul a invocat că acțiunile ilicite au fost făcute de către
colaboratorii organelor de drept, iar pentru examinarea procesului penal pe fapte de
presiuni psihologice, materialul a fost repartizat procurorilor din cadrul
Procuraturii PCCOCS și de multe ori clasat cu emiterea ordonanțelor de refuz în
pornirea urmării penale, care au fost anulate de către instanțele judecătorești cu
emiterea încheierilor: - 06.06.2016 – Judecătorul de instrucție Dorin Munteanu

(Judecătoria Centru); - 17.02.2017 – Judecătorul de instrucție Sergiu Bularu (Judecătoria Centru); - 05.12.2017- Judecătorul de instrucție Svetlana Tizu (Judecătoria Centru); - 14.02.2018- Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău; - 16.08.2018 – Judecătorul de instrucție Sergiu Ciobanu (Judecătoria Centru); - 22.10.2018 – Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău; - 24.04.2019- Judecătorul de instrucție Igor Bațalai; - 26.06.2019 - Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău.

Astfel în opinia reclamantului, examinarea procesului penal durează aproape trei ani jumate, necătînd la faptul că cauza urma a fi examinată în mod urgent și prioritar, deoarece conține elemente a infracțiunilor prevăzute de tortură, prevăzute de art. 166/1 din Codul penal.

A mai invocat că, termenul maxim de investigare și examinare a cauzelor cu privire la tortură este strict reglementat, însă examinarea procesului durează peste o mie de zile, fapt ce este inadmisibil, iar termenul de examinare a acestei cauze este vădit disproporțional de termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, reclamantul a specificat că i-a fost încălcat dreptul la examinare și transmitere spre rejudecare în termen rezonabil a cauzei menționate, prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil prin examinarea într-un termen rezonabil a cauzei, în rezultat fiindu-i cauzat prejudiciu moral.

Russu Denis a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a procesului penal nr. 17 din 18.02.2016 și pornirea cauzei penale de către PCCOCS pe fapte infracțiunilor prevăzute de art. 166/1 din Codul penal și încasarea sumei de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2019, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Russu Denis.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că la 18 februarie 2016, un grup de persoane, printre care și reclamantul Russu Denis, au depus o sesizare la Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, prin care au menționat că un grup de procurori au exercitat presiune psihologică asupra acestora și sunt victime ale infracțiunii de tortură.

Ulterior, prin ordonanța din 18 februarie 2016, s-a refuzat în începerea urmăririi penale și clasare a procesului penal.

Prin încheierea Judecătorului de instrucție din 06.06.2016, a fost anulată ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale, procurorii fiind obligați să pornească un dosar penal.

La fel, instanța de fond a stabilit că ulterior, au fost emise 6 ordonanțe de refuz în începerea urmăririi penale și clasarea procesului penal, care au fost anulate de către judecătorii de instrucție.

Astfel, prima instanță a concluzionat că la data depunerii cererii de chemare în judecată, nu era inițiat un dosar penal pe faptul sesizării depuse, iar reclamantul nu avea nici un statut procesual.

În speță, instanța de fond a conchis că procesul penal este înregistrat, ca parte componentă a obligației pozitive a statului de a cerceta faptele de tortură, însă reclamantul Russu Denis nu are nici un statut procesual în procesul penal, în sensul

noțiunii ”de acuzație în materie penală”, ca să beneficieze de protecția art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, sub aspectul termenului rezonabil, prin urmare, în partea ce ține de dreptul victimei/părții vătămate de a deține dreptul de a solicita constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, instanța a specificat că Russu Denis nu deține nici un statut procesual în favoarea căruia urmează de calculat începerea curgerii termenului de judecare a cauzei în termen rezonabil.

Cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, instanța a invocat că acțiunea de reparare a prejudiciului moral este o acțiune subsidiară încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, drept ce nu a fost constatat ca fiind încălcat, prin urmare cererea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 iulie 2020, s-a respins apelul declarat de Russu Denis și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2019.

La 24 august 2020, Russu Denis a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurentul Russu Denis, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, fapt ce a dus la favorizarea celeilalte părți și totodată a determinat încălcarea drepturilor și libertăților recurentului.

De asemenea, a menționat că la examinarea cauzei, instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, iar concluziile primei instanțe expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, aplicând eronat normele de drept material.

La fel, a specificat că prima instanță a determinat incorect raportul juridic dedus judecării, iar probelor prezentate nu a fost dată o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar instanța de apel a examinat unilateral apelul, fără a fi auzit apelantul, iar cererea de apel a fost examinată în lipsa reprezentantului său.

La 07 septembrie 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului, fiind recepționat de către Ministerul Justiției și Procuratura generală la data de 10 respectiv 11 septembrie 2020, potrivit avizelor de recepție (f.d. 72-73 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 09 iulie 2020, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 24 august 2020, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo

împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Russu Denis, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Russu Denis.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru